

Finanstilsynet
Postboks 1187 Sentrum
0107 OSLO

Deres ref

Vår ref
23/1220-

Dato
29. august 2025

Utredning av spørsmål til oppfølging av forslag om endringer i finansforetaksloven (utvidelse av garantiordningen for skadeforsikring)

1 Innledning

Finansdepartementet har i dag lagt frem en lovproposisjon med forslag til endringer i finansforetaksloven som utvider dekningsområdet for Garantiordningen for skadeforsikring til å omfatte foretak som driver grensekryssende virksomhet i Norge. Det vises til Prop. 164 L (2024-2025) Endringer i finansforetaksloven (utvidelse av garantiordningen for skadeforsikring). I proposisjonen punkt 6 viser departementet til at vi vil be om at Finanstilsynet utreder nærmere spørsmål knyttet til søksmålsadgang og innkalling av midler fra medlemmer i garantiordningen. Nedenfor redegjøres for bakgrunnen for lovforslaget, innspill i høringen og videre oppfølging.

2 Bakgrunn

I samråd med Finansdepartementet sendte Justisdepartementet 28. februar 2023 på høring forslag til alternative løsninger for å sikre skadelidte dekning når et forsikringsforetak i en annen EØS-stat som selger lovpålagt yrkesskadeforsikring gjennom grensekryssende virksomhet her i riket, går konkurs. Bakgrunnen for høringen var konkursen i det danske forsikringsselskapet Alpha Insurance AS i mai 2018, der krav om yrkesskadeforsikring fra norske skadelidte som var forsikret direkte i det danske morselskapet, ikke har vært ansett dekket verken av den norske eller danske garantiordningen.

3 Høringen

I høringsnotatet fra Justisdepartementet ble flere løsningsalternativer vurdert, bl.a. utvidelse av yrkesskadeforsikringslovens dekning gjennom Yrkesskadeforsikringsforeningen (YFF) til å omfatte tilfeller av konkurs i forsikringsforetak (forslag a i høringsnotatet) og utvidelse av

Garantiordningen for skadeforsikring i finansforetaksloven, med ulike avgrensninger (forslag b i høringsnotatet). Etter Justisdepartementets vurdering fremsto det samlet sett beste alternativet å være å pålegge forsikringsforetakene med hovedsete i en annen EØS-stat som driver tjenesteytelsesvirksomhet ved salg av lovpålagt yrkesskadeforsikring i Norge, en plikt til å delta i Garantiordningen for skadeforsikring.

I høringen støttet Finans Norge, NHO, Akademikerne, Den norske Aktuarforening og Advokatforeningen Justisdepartementets anbefalte forslag om at dekningsområdet for Garantiordningen for skadeforsikring bør utvides. Akademikerne uttalte imidlertid at de savner en omtale av mulige utfordringer knyttet til søksmålssituasjonen når forsikringsforetaket har hovedsete i annen EØS-stat holdt opp mot fordelene ved alternativ b kontra alternativ a. Landsorganisasjonen i Norge, Norsk Sykepleierforbund og Personskadeforbundet LTN mente at YFF bør dekke krav på yrkesskadeforsikring i konkurser. Dette var særlig begrunnet i at skadelidte som ikke får godkjent sitt krav om yrkesskadeforsikring da vil kunne saksøke YFF i Norge, slik at skadelidte slipper å forholde seg til et utenlandsk konkursbo.

Både Finanstilsynet og Garantiordningen for skadeforsikring pekte på ulike problemer med at forsikringsforetak som driver grensekryssende virksomhet skal være med i garantiordningen, bl.a. mht. innkreving av midler fra slike foretak.

4 Videre oppfølging

4.1 Generelt

Departementet foreslår i Prop. 164 L (2024-2025) at de samme skadeforsikringer som er dekket av garantiordningen ved konkurs mv. i norske forsikringsforetak og i forsikringsforetak fra andre EØS-land med filialer i Norge, skal være dekket også når forsikringen er solgt i Norge gjennom grensekryssende virksomhet. Det vises til at dette vil sikre likebehandling av skadelidte i Norge ved konkurs mv. i forsikringsforetak, enten forsikringen er kjøpt i norsk forsikringsforetak, i filial av forsikringsforetak fra annet EØS-land eller direkte fra forsikringsforetak i annet EØS-land gjennom grensekryssende virksomhet.

Etter Finansdepartementets vurdering bør det på noe sikt vurderes en mer omfattende omlegging av Garantiordningen for skadeforsikring, herunder om bidrag til ordningen bør forskutteres gjennom årlige bidrag og ikke kreves inn i etterkant, som i dag. Det vises til omtale i proposisjonen punkt 6.

4.2 Spørsmål vedr. godkjenning av krav og søksmålsadgang

For Garantiordningen for skadeforsikring følger det av finansforetaksforskriften § 20A-5 første ledd at garantiordningens styre *kan* basere sitt vedtak om utbetaling på at forsikringskravet er godkjent av administrasjonsstyret. Det er denne praksisen garantiordningen følger i dag. Videre er det i annet punktum fastsatt at dersom et forsikringskrav bestrides av administrasjonsstyret, kan den som fremsetter kravet henvises til

å reise sak mot forsikringsselskapet eller boet. Dette er også slik det praktiseres av garantiordningen i dag.

Flere høringsinstanser på arbeidstakersiden har uttalt at det er en utilfredsstillende løsning at norske forsikrede må gå til søksmål i utlandet dersom boet ikke aksepterer kravet fra forsikrede. Norske domstoler har ikke kompetanse til å behandle søksmål fra de skadelidte mot et konkursrammet utenlandsk forsikringsselskap, jf. Høyesteretts avgjørelse i HR-2020-2175-A. Etter vernetingsregelen i tvisteloven § 4-5 (9) kan normalt søksmål mot forsikringsselskaper anlegges ved saksøkerens alminnelige verneting. I den nevnte saken kom Høyesterett til at søksmål mot Alpha Insurance's konkursbo bare kunne anlegges i Danmark, og ikke Norge, pga. jurisdiksjonsreglene i Lugano-konvensjonen.

Etter departementets vurdering er det, med sikte på at det kan fastsettes nærmere regler i forskrift, behov for å utrede nærmere de spørsmålene som arbeidstakerorganisasjonene tar opp knyttet til godkjenning av krav og søksmålsadgang ved konkurs i selskaper som har solgt forsikring gjennom filial eller grensekryssende virksomhet i Norge. Det vises til omtale i proposisjonen punkt 6.

Departementet ber om at Finanstilsynet utreder om det ved konkurs e.l. i et forsikringsforetak med hovedsete i annen EØS-stat som har solgt forsikring gjennom filial eller grensekryssende virksomhet i Norge, er mulig å pålegge Garantiordningen for skadeforsikring selv å kontrollere og godkjenne krav før utbetaling fra garantiordningen, og dermed legge til rette for at søksmål om kravet kan rettes mot garantiordningen. Vi ber om at det også utredes om det for krav mot Garantiordningen for skadeforsikring som gjelder yrkesskadeforsikring, bør være YFF som kontrollerer og godkjenner kravet, slik at garantiordningen kan basere sitt vedtak om utbetaling av yrkesskadeforsikring på YFFs godkjenning av kravet. I så fall bør det utredes hvem eventuelle søksmål om kravet da skal rettes mot.

En risiko for garantiordningen ved forslagene som nevnt er at garantiordningen vil utbetale et krav uten å vite om konkursboet vil akseptere kravet når garantiordningen senere søker regress. Vi ber om at Finanstilsynet utreder disse forslagene og hvilke konsekvenser slike endringer vil ha. Departementet legger til grunn at eventuelle endringer kan tas inn i finansforetaksforskriften med hjemmel i finansforetaksloven § 20A-1 fjerde ledd.

Vi ber om at Finanstilsynet vurderer om endringer som skissert over kan gis virkning også på allerede inntrådte tilfeller av konkurs i utenlandsk forsikringsforetak.

4.3 Spørsmål vedr. innkalling av midler

Styret i garantiordningen treffer vedtak om innkalling av kapital fra medlemmene for å dekke utbetalinger fra, og omkostninger knyttet til, garantiordningen, jf. finansforetaksloven § 20A-5 første ledd. Ved en utvidelse av garantiordningens dekningsområde som foreslått, vil det også måtte innkalles bidrag fra utenlandske foretak.

Departementet viser til at dersom det utenlandske foretaket kun har solgt noen få forsikringer i Norge, bør arbeidsmengden for Finanstilsynet ved å kalle inn midlene vurderes opp mot verdien av bidraget. Det vises til omtale i proposisjonen punkt 6. Departementet ber derfor

Finanstilsynet vurderer å foreslå en bestemmelse i finansforetaksforskriften om at styret i garantiordningen kan velge å unnlate å kreve inn bidrag fra medlemmer hvis ansvar er under et gitt nivå. Terskelen kan f.eks. settes et sted mellom 5 og 10 ganger rettsgebyret (ett rettsgebyr er fra 1. januar 2025 kroner 1.314). Ved å gi garantiordningens styre mulighet til å unnlate å kalle inn lave beløp, vil styret kunne vurdere de prosessuelle kostnadene ved en tvangsinndrivelse opp mot verdien av bidraget.

5 Oppsummering

Departementet ber om at Finanstilsynet vurderer og foreslår nødvendige regelverksendringer som omtalt over i et notat utarbeidet i tråd med utredningsinstruksens krav som kan sendes på høring. Vi ber om at dette oversendes innen 1. november 2025.

Med hilsen

Geir Åvitsland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Åse Natvig
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi: Justis- og beredskapsdepartementet